

वन तथा कृषि सहज कार्यक्रम - दोस्रो चरण साना अनुदान कार्यक्रमको लागि प्रस्ताव आह्वान (२०७८)

नेपालमा वन तथा कृषि उत्पादक समूहहरूले आफ्ना सदस्यहरूको जीविकोपार्जन उत्थानको लागि विभिन्न सहयोगी क्रियाकलापहरू गर्दै आएका छन् । वन र कृषि उत्पादकहरू भनेकै जीविकोपार्जनको लागि वन र कृषि पैदावारसङ्ग आश्रित स्थानीय किसान, आदिवासी जनजाति लगायतका स्थानीय समुदायहरू हुन् । उनीहरूले घरायसी प्रयोगको साथै स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजारको लागि समेत प्राकृतिक श्रोतमा आधारित वस्तु तथा सेवाको उत्पादन, दिगो व्यवस्थापन, भण्डारण र प्रशोधन गरिरहेका छन् । वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमको पहिलो चरणमा (सन् २०१४-२०१७) यस्ता वन र कृषि उत्पादक समूहहरूको निर्णय प्रक्रियामा पहुँच वृद्धि गरी जीविकोपार्जनका अवसरहरू सुदृढ गर्न पहल भएको थियो । वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमको पहिलो चरणको सिकाई र पछिल्ला अनुसन्धानहरूलाई नियालेर हेर्दा जलवायु समानुकुलित भू-परिधि तथा सुधारिएको जीविकोपार्जनको लागि वन तथा कृषि उत्पादक समूहहरूको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएकोले सन् २०१८ देखि वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमको दोस्रो चरण शुरु गरिएको हो । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा खाद्य तथा कृषि सङ्गठन (एफएओ), वातावरण र विकासको लागि अन्तर्राष्ट्रिय संस्था (आईआईडि), अन्तर्राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण सङ्घ (आईयूसिएन) र एग्रिकर्डबीचको सहकार्यमा सञ्चालित यो कार्यक्रम नेपाल लगायत बोल्डिया, केन्या, जाम्बिया, भियतनाम, इक्वेडर, घाना, माडागास्कर र टोगोमा सञ्चालन भईरहेको छ ।

नेपालमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयको संयोजकत्व, खाद्य तथा कृषि सङ्गठनको आर्थिक सहयोग तथा व्यवस्थापन र अन्तर्राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण सङ्घ (आईयूसिएन) नेपालको सहजीकरणमा सामुदायिक वन उपभोक्ता महासङ्घ नेपालले वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमको दोस्रो चरण सन् २०१९ देखि कार्यान्वयन गरिरहेको छ ।

उद्देश्य

नेपालमा वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमका दोस्रो चरणको मुख्य उद्देश्य भनेकै वन तथा कृषि उत्पादक समूहहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गर्दै जलवायु समानुकुलित भू-परिधि तथा सुधारिएको जीविकोपार्जनका लागि महिला, युवा, दलित तथा आदिवासीहरूलाई समावेशी प्रक्रियाद्वारा समावेश गर्नु हो । यो उद्देश्य प्राप्तिको लागि निम्न विषयहरूमा केन्द्रित भएर यो कार्यक्रम कार्यान्वयन भईरहेको छ ।

- स्थानीय तथा राष्ट्रिय निकायहरूलाई प्रभावकारी र दिगो वन तथा कृषि अभ्यास गर्न सहजीकरण गर्ने ।
- सरकारीनिकाय, नागरिक समाज, गैर सरकारी संस्थाहरूसङ्ग सहकार्यको लागि स्थानीय र राष्ट्रियस्तरमा बहु क्षेत्रीय सरोकारवाला समन्वय प्रक्रिया र समितिहरू स्थापना गरी तिनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

- वन तथा कृषिसङ्ग सम्बन्धित उद्यमशिलता विकास र व्यवसाय सञ्चालनको लागि आवश्यक क्षमताको सुनिश्चितता गर्ने ।
- जलवायु समानुकूलित भू-परिधिको लागि वन तथा कृषि उत्पादक समूहका सदस्य (महिला, युवा तथा आदिवासी) हरुको क्षमता अभिवृद्धि गरी उनीहरूलाई सक्षम बनाउने ।

कार्यक्रमका प्रतिफल र परिणामहरु

यस कार्यक्रमले निम्न लिखित चार प्रतिफल र आठ परिणामहरु हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ ।

प्रतिफल १.

समावेशी सुशासन र बहु क्षेत्रीय सरोकारवाला समन्वय प्रक्रियाहरुको सुनिश्चितताद्वारा वन तथा कृषि उत्पादक समूहका लागि सक्षम नीतिहरु, कानूनी वातावरण र खाकाको विकास गर्ने ।

परिणाम १.१

वन तथा कृषि उत्पादक समूहले आफ्ना सबै सदस्यहरुको मुद्दा र चासो संलग्न गरी पैरवीको समावेशी एजेण्डा तयार गर्नेछ ।

परिणाम १.२

वन तथा कृषि उत्पादकहरुको अर्थपूर्ण प्रतिनिधित्व द्वारा बहुक्षेत्रीय, बहुसरोकारवाला प्रक्रियाहरुको प्रभावकारिता र क्षमता बढ्नेछ ।

प्रतिफल २.

व्यापार र व्यवसायको क्षमता विकासका लागि वन तथा कृषि उत्पादक समूहद्वारा विभिन्न सेवा उपलब्ध गराई लैगिक समानताको सुनिश्चितता, मूल्य श्रृंखलाद्वारा उद्यम र उद्यमशिलताको विकास तथा बजार र वित्तमा पहुँच बढाउने ।

परिणाम २.१

वन तथा कृषि उत्पादक समूहको आफ्नो सदस्यहरुलाई व्यवसाय इन्कुवेशन सेवाहरु उपलब्ध गराउने क्षमताको विकास गर्नेछ ।

परिणाम २.२

वन तथा कृषि उत्पादक समूहका सदस्यहरुको व्यापार, बजारीकरण र वित्तीय सेवाहरुमा पहुँच बढ्नेछ ।

प्रतिफल ३.

वन तथा कृषि उत्पादक समूहको प्रत्यक्ष संलग्नता र समावेशी जीविकोर्पाजनको एकीकृत पद्धति द्वारा भूपरिधि स्तरको जलवायु समानुकूलन, अनुकूलन तथा न्युनिकरणको उपलब्धता बढाउने ।

परिणाम ३.१

जलवायु र भूपरिधि स्तरका कार्यक्रमा वन तथा कृषि उत्पादक समूहको योगदान र सक्रियता बढ्नेछ ।

परिणाम ३.२

वन तथा कृषि उत्पादक समूहले आफ्ना सबै क्रियाकलापमा जलवायु परिवर्तन मुलप्रवाहीकरण गर्नेछ ।

प्रतिफल ४.

वन तथा कृषि उत्पादक समूहद्वारा वा वन तथा कृषि उत्पादक समूहको सहजीकरणबाट सामाजिक र सांस्कृतिक सेवामा पहुँच बढाउने ।

परिणाम ४.१

वन तथा कृषि उत्पादक समूहले सामाजिक र सांस्कृतिक सेवा प्रदान गर्ने प्रणाली स्थापित गर्ने छ ।

परिणाम ४.२

वन तथा कृषि उत्पादक समूहहरुले आफ्ना सामाजिक र सांस्कृतिक विकास एजेण्डालाई दिगो विकासका लक्ष्य, प्रक्रिया र अन्य सरकारी विकास प्रक्रिया अनुरूप व्यवस्थित गर्नेछ ।

साना अनुदान कार्यक्रम

वन तथा कृषि सहज कार्यक्रम मार्फत वन तथा कृषि उत्पादक समूहहरूलाई वन तथा कृषिमा आधारित उद्यम प्रवर्द्धन र जीविकोपार्जनको सुधारको लागि प्रत्यक्ष आर्थिक सहयोग गर्ने साना अनुदान कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ । यसका लागि हरेक वर्ष प्रस्ताव आह्वान गरी प्रस्तावको मूल्याङ्कनको आधारमा छनौट भएका समूह वा संस्थाहरूले अनुदान प्राप्त गरेका छन् । यसै अनुरूप यस वर्षको लागि साना अनुदान कार्यक्रम मार्फत सहयोग प्राप्त गर्न प्रस्ताव आह्वान गर्न लागिएको हो ।

अनुदान रकम

साना अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत यस वर्षको जम्मा अनुदान वितरण गर्ने रकम करीव एक करोड बिस लाख रुपैयां रहेको छ । प्रस्ताव मूल्याङ्कन मार्फत सफल आवेदकहरूलाई प्रति परियोजना बढिमा रु.१५,००,००० (नेपाली रुपैयां पन्ध्र लाख)सम्म अनुदान रकम प्रदान गरिनेछ ।

परियोजना अवधि

साना अनुदान कार्यक्रमको लागि परियोजनाका प्रस्तावहरू तयार गर्दा बढिमा १२ महिना सम्मको समयभित्र कार्यक्रम सम्पन्न हुने गरी तयार गर्नुपर्नेछ ।

प्रस्तावहरूको चयन

प्रस्ताव पेश गर्ने अन्तिम समय भित्र प्राप्त प्रस्तावहरू मूल्याङ्कन समितिद्वारा मूल्याङ्कन गरिनेछ । सफल आवेदकहरूसँग सम्पर्क गरी सम्झौता मार्फत कार्य अगाडी बढाईनेछ । प्रस्तावहरूको चयनमा मूल्याङ्कन समितिको निर्णय नै अन्तिम निर्णय हुनेछ ।

प्रस्ताव पेश गर्ने अन्तिम मिति र ढाँचा

आवेदक संस्था वा समूहले अनुसूचि १ मा दिईएको ढाँचामा आवश्यक दस्तावेजहरू संगलग्न गरी प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ । प्रस्तावका साथमा निम्न लिखित दस्तावेजहरू समावेश गर्नु पर्नेछ ।

- १) संस्था वा समूह दर्ताको प्रमाणपत्र
- २) वित्तीय लेखापरिक्षणको प्रतिवेदन
- ३) बैंक चेकको प्रतिलिपी
- ४) वन तथा कृषिसङ्ग सम्बन्धित सङ्गठनमा आवद्ध भएमा सो सङ्गठनको सिफारिस पत्र वा स्थानीय तहको सिफारिस पत्र ।

प्रस्ताव पठाउने इमेल ठेगाना : info@fecofun.org.np

प्रस्ताव पेश गर्ने अन्तिम मिति: २०७८ भाद्र ३१ गते

योग्यता मापदण्ड

- काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, कपिलवस्तु, नवलपुर, मकवानपुर र दाङ्ग जिल्लाहरूमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी प्रस्ताव तयार गर्नुपर्ने छ ।
- प्रस्ताव पेश गर्ने संस्था वा समूह वन तथा कृषि उत्पादक समूह, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, कृषि वन उपभोक्ता समूह, कृषक समूह, उत्पादन सङ्घ वा समूह, समुदायमा आधारित वन तथा कृषि उद्यमहरू हुनुपर्नेछ ।
- कुनै संस्था वा निकायमा औपचारिक रूपमा दर्ता भएको हुनुपर्नेछ ।
- आवेदक संस्था गैर नाफामुलक संस्था हुनुपर्ने छ । संस्थाको आफ्नो विधान तथा संस्थाले वार्षिक रूपमा वित्तीय लेखापरिक्षण गरेको हुनुपर्नेछ ।
- आवेदक संस्थाको आफ्नै बैंक खाता हुनुपर्नेछ ।
- वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमको साना अनुदान कार्यक्रम मार्फत अघिल्लो वर्ष अनुदान लिई करार समाप्त नभएका र हाल क्रियाकलापहरू संचालन गरिरहेका संस्था वा समूहहरूले प्रस्ताव पेश गर्न पाउने छैनन् । यद्यपी साना अनुदान मार्फत कार्यक्रम संचालन गरेर करार समाप्त भैसकेका र अपेक्षित परिणाम पनि आईसकेका संस्था वा समूहहरूले गरेका क्रियाकलापहरू अझ बृहत स्तरमा बढाउन प्रस्ताव पेश गर्न पाउने छन् ।

प्रस्ताव छनौट गर्ने मापदण्डहरू

१. वन तथा कृषि सहज कार्यक्रमका चार प्रतिफलहरू मध्ये २, ३, र ४ मा आधार रहेर प्रस्ताव तयार भएको हुनुपर्ने ।
२. प्रस्तावकले स्पष्ट रूपमा कम से कम दुई प्रतिफल वा परिणामलाई सम्बोधन गरेको हुनुपर्ने ।
३. वन तथा कृषि उत्पादक समूहको उच्च सहभागिता रहनुपर्ने ।
४. प्रस्तावित परियोजनामा सह वित्त (co-finance) कम्तिमा २०% को व्यवस्था भएको वा नभएको खुलाउने र भएको भए त्यसको प्रकृति र विवरण प्रष्ट साथ पेश गरिएको हुनुपर्ने ।
५. प्रस्तावित परियोजनामा स्थानीय तहसंग (अथवा अरु कुनै निकायसंग) सहकार्य गर्ने योजना तथा बजेट विनियोजन प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको हुनुपर्ने ।
६. प्रस्तावनामा प्रष्ट रूपमा तल उल्लेखित विषय समावेश गरिनुपर्ने ।
 - योजना: तार्किक संरचना, प्राविधिक योग्यता, सम्भाव्यता ।
 - अन्य कार्यक्रममा प्राप्त श्रोत र आर्थिक सहयोग परिचालनमा सहकार्य र समन्वय गरेको अनुभव ।
 - प्रशिक्षण र सिकाउने प्रक्रियाहरूमा समावेशी विधिहरू अपनाउने क्षमता र अनुभव ।
 - दिगोपना ।

७. महत्वपूर्ण अन्तर क्षेत्रगत क्रस-कटिंग मुद्दाहरू (जस्तै: लैंगिक समानता, महिला प्राथमिकता, युवा, दलित र आदिवासी समुदाय) संलग्न हुने गरी तयार गरिएको प्रस्ताव लाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

- महिला/युवा/दलित/पिछडिएका/आदिवासी समूह सहभागिताको र समावेशी प्रक्रिया/विधि तथा क्रियाकलापहरूमा स्पष्टता ।
- स्पष्ट रूपमा लैंगिक रूपान्तरणका अवधारणाहरू उल्लेख गरिएको महिला समूहका प्रस्तावहरू ।
- स्पष्ट रूपमा आदिवासी, जनजाति, युवा, दलित तथा महिलाका मुद्दा र समस्याहरू पहिचान तथा तिनलाई सम्बोधन गर्ने समावेशी अवधारणाहरू उल्लेख गरिएको प्रस्तावहरू ।

८. वन र कृषिको संरक्षण र सुधार गर्नका लागि स्पष्ट परिणाम जनाउने प्रस्ताव,

- कृषि तथा वन व्यवस्थापन दिगो अभ्यासमा आधारित खाद्य सुरक्षा र आयआर्जनमा योगदान दिने कृषि, कृषिवन तथा वनको उत्पादन र व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्ने प्रस्तावना ।
- वन तथा कृषिमा आधारित वन तथा कृषि उत्पादक समूह सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, कृषि वन उपभोक्ता समूह, कृषक समूह, उत्पादन सङ्घ वा समूहका हालसम्म गर्दै आएको उत्पादन र उद्यमको scaling up गर्ने र उद्यमको आय तथा लाभ अभिवृद्धिमा योगदान र सुधार गर्नका लागि स्पष्ट परिणाम जनाउने प्रस्तावहरू ।

अनुसूचि - १

वन तथा कृषि सहज कार्यक्रम - दोस्रो चरण साना अनुदान कार्यक्रमको लागि प्रस्तावना पेश गर्ने ढांचा

प्रस्तावना प्रिति नेपाली फन्ट साइज १४, A4 साइजमा बढीमा ३ पृष्ठको हुनु पर्नेछ ।

समूहको जानकारी

१. समूहको नाम :
२. स्थान (सङ्घ/प्रदेश/स्थानीय तह) :
३. समूहको विवरण र प्रकृति (वन तथा कृषि उत्पादक समूह, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, कृषि वन समूह, कृषक समूह, उत्पादन संघ आदि) :
४. समूहको सदस्यताको विवरण (सदस्यहरूको विवरण, महिला, युवा तथा आदिवासी सदस्यहरूको संख्या, समूहको व्यवस्थापनको विवरण) :
५. समूह दर्ताको विवरण र वर्तमान स्थिति :
६. शीर्ष उत्पादक संस्था संगको सम्बन्ध :
७. सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा पद :
ठेगाना :
मोबाइल नम्बर/ईमेल :

प्रस्तावनाको संक्षिप्त विवरण

१. प्रस्तावनाको शिर्षक
२. प्रस्तावित कार्यको उद्देश्य (के गर्न चाहनुहुन्छ ?)
३. प्रस्तावनाका औचित्य
४. प्रस्तावित कार्य सम्बन्धी समूहको विगतमा के कस्ता अनुभवहरू छन् ?
५. प्रस्तावित कार्यसंग सम्बन्धित पहिचान भएका सम्भाव्यता, चुनौती र जोखीमहरू के कस्ता छन् ?
६. प्रस्तावित कार्य अन्तर्गत गरिने मुख्य क्रियाकलापहरू के - के हुन् ?
७. लाभन्वित वर्ग: यस कार्यबाट लाभन्वित हुने वर्गहरूको विवरण (महिला, दलित, आदिवासी, युवाहरू)
८. महिला, दलित, युवा तथा आदिवासी समुदायको समावेशीकरणको अवस्था र वर्णन
९. प्रस्तावित कार्यबाट पाइने अपेक्षित प्रतिफलहरू
१०. प्रस्तावित कार्यको दीगोपना
११. कार्य तालिका
१२. प्रस्तावित बजेट
१३. सह-वित्त (त्यसको प्रकृति र विवरण)